

Met de drielumendarmsonde naar huis

1. Inleiding

Bij u is een zogenaamde drielumendarmsonde (ook wel trippellumen-jejunumsonde genoemd) in uw dunne darm (jejunum) geplaatst. Deze darmsonde heeft u gekregen om langere tijd sondevoeding via de darm te kunnen krijgen. Uw arts heeft met u besproken wat hiervan de reden is. Met een drielumendarmsonde kunnen uw mond, slokdarm en maag worden ontzien.

Deze folder is bedoeld voor mensen die een drielumendarmsonde hebben of voor de hulpverleners die u helpen bij de verzorging ervan. In de folder staat informatie over de controle van de ligging van de sonde en over eventuele problemen en oplossingen. Er staat korte informatie in over de toediening van sondevoeding. Van de diëtist krijgt u de uitgebreide informatie hierover krijgen.

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Stel deze dan gerust aan uw arts. Zorgt u ervoor dat u namen en telefoonnummers meekrijgt van hulpverleners waarmee u contact op kunt nemen bij vragen of problemen. Deze telefoonnummers kunnen opgeschreven worden bij het hoofdstuk Telefoonnummers.

2. Wat is een drielumendarmsonde

De drielumendarmsonde is een maaghevel en neusdarmsonde in één. Het hevelen van maaginhoud en het toedienen van voeding kan dus tegelijkertijd en via één sonde gebeuren. Lumen betekent "holte van een buis". De sonde bestaat uit drie "buisjes". Het derde lumen is een beluchtingslumen om ervoor te zorgen dat het hevelen makkelijker gaat.

De trippellumen-jejunumsonde

- 1 = voedingslumen (zit in de darm)
- 2 = maaghevel (zit in de maag)
- 3 = beluchtingslumen (zit in de maag)

De drielumendarmsonde is gemaakt van polyurethaan en heeft een röntgencontrastlijn.

3. Controle van de sonde

Controleer altijd eerst de sonde voordat u de zak voeding aansluit. Dit is nodig om er zeker van te zijn dat hij niet verstopt is of van zijn plaats is geraakt. Er staat een merkteken op de sonde op de plek waar deze de neus in gaat. Controleer aan de hand van het merkteken of de sonde verschoven is. Is de sonde verschoven? Op bladzijde 4 (probleem 1) kunt u lezen wat u dan moet doen. Zit de sonde nog goed? Dan kunt u via het voedingslumen de sonde doorspuiten. Dit doet u met 20 ml water met behulp van een 20 ml spuit. Geeft dit geen problemen, zoals hoesten of oprispingen, dan kunt u gerust voeding nemen. Geeft het wel problemen? Lees dan verder op bladzijde 4 (probleem 2).

4 Het toedienen van sondevoeding

De dunne darm heeft, anders dan de maag, geen opslagfunctie. Te snel gegeven voeding of een te grote portie kunnen klachten geven als misselijkheid en/of braken. Daarom is het nodig om de sondevoeding druppelsgewijs in de darm te laten lopen. Meestal gebeurt dit met een voedingspomp. De diëtist heeft met u de hoeveelheid en soort voeding besproken. Lees eerst de instructies rustig door, voordat u begint met de toediening van sondevoeding.

4.1 Algemene instructies

- Was altijd uw handen met water en zeep voordat u begint met het toedienen van voeding, het hevelen of het vernieuwen van het toedieningssysteem.
- Verwissel elke dag het toedieningssysteem. Doe dit tegelijk met het aanhangen van een nieuwe pak sondevoeding.
- Schud de verpakking sondevoeding voor gebruik.
- Spuit het voedingslumen van de sonde om de 3 uur door met 20 ml lauw leidingwater (ook 's nachts).
- Spuit de maaghevel 1 keer per dag door met 20 ml water.
- Maak de spuit die u gebruikt voor het doorspuiten van de sonde en het geven van eventuele geneesmiddelen elke dag schoon. Afwassen en daarna goed laten drogen is voldoende.
- Vernieuw deze spuit 1 x per week.
- Een verpakking sondevoeding van 500 ml of 1000 ml mag maximaal 24 uur aanhangen. De voeding mag niet in de zon hangen.

N.B. Gebruikt u de drielumenneussonde niet meer? Dan is 1 keer per dag doorspuiten met 20 ml water via het voedingslumen en de maaghevel voldoende.

4.2 Het toedienen van sondevoeding met een voedingspomp

- Open de verpakking van de sondevoeding (wanneer nog een aluminium cap aanwezig is, kunt u hier doorheen prikken met het toedieningssysteem).
- Plaats het toedieningssysteem op de verpakking sondevoeding.
- Hang de verpakking sondevoeding aan de infuusstandaard of bevestig de verpakking in de houder in de voedingspomptas/rugzak.
- Verwijder het afsluitdopje dat aan het einde van het toedieningssysteem zit.
- Plaats het toedieningssysteem in de pomp en laat de pomp het systeem vullen met sondevoeding.
- Sluit het toedieningssysteem aan op de voedingslumen.

- Zet de voedingspomp aan en stel de gewenste toedieningssnelheid in op het juiste aantal ml sondevoeding per uur.
- Start de voedingspomp.
- Spuit het voedingslumen van de neussonde ook tijdens het voeden door met leidingwater (totaal 8 keer per dag, dus elke 3 uur). Dit doet u met een 20 ml spuit via het bijspuitpunt van het toedieningssysteem. Stop de toediening van de sondevoeding tijdens het doorspuiten. Zet hiervoor de pomp op de pauze/hold stand.
- Reinig en droog de spuit na elk gebruik.
- Vernieuw de spuiten elke week.

4.3 Het hevelen van de maaginhoud via zwaartekracht

De maaghevel zorgt ervoor dat geproduceerde maagsappen worden afgevoerd. Hevelen kan continu gebeuren of meerdere keren per dag (minimaal 4 keer per dag). U gebruikt hiervoor een opvangzak. Het hevelen gaat als volgt.

- Sluit de opvangzak aan op de maaghevel.
- Hang de opvangzak lager dan uw maag.
- Open het beluchtingslumen.
- Laat de maagsappen aflopen. Dit gebeurt vanzelf.
- Klem de opvangzak af en sluit het beluchtingslumen.
- Verwijder de opvangzak en sluit de maaghevel.
- Leeg de inhoud van de opvangzak in het toilet.
- Vervang de opvangzak dagelijks.

4.3 Het hevelen van de maaginhoud via zuigkracht

- Sluit de spuit of de pomp aan op de maaghevel.
- Open het beluchtingslumen.
- Zuig de maagsappen af.
- Sluit het beluchtingslumen.
- Verwijder de pomp of spuit en sluit de maaghevel.
- Leeg de inhoud van de opvangzak in het toilet.
- Vervang de opvangzak / spuit dagelijks.

Belangrijk: vergeet niet voor het hevelen via een spuit of pomp het beluchtingslumen open te zetten. Anders ontstaat er tijdens het afzuigen een vacuüm in uw maag. Dit kan schade aan het maagslijmvlies geven. Als het hevelen klaar is, sluit u het beluchtingslumen weer.

4.4 Toediening van medicijnen

Overleg altijd met uw arts en apotheker of de medicijnen die u gebruikt/voorgeschreven krijgt, via de mond of via de sonde ingenomen moeten worden.

- Neem uw medicijnen in via de mond, als dit mogelijk is.
- Neem alleen medicijnen die hiervoor geschikt zijn via de sonde.
- Wanneer u meerdere medicijnen via de sonde gebruikt moet u ze ieder apart toedienen en tussendoor de sonde doorspuiten met 20 ml leidingwater.
- Spuit de sonde ook voor en na het toedienen van medicijnen door met 20 ml leidingwater.
- Zie voor de werkwijze bij 4.1 algemene instructies.

5. De verzorging van de mond

Het is belangrijk uw mond en uw gebit goed te verzorgen, ook wanneer u weinig of geen voeding via uw mond binnen krijgt. Om een droge mond te voorkomen kunt u (suikervrije) kauwgom en (suikervrije) snoepjes gebruiken. Overleg dit met uw arts of diëtist.

5.1 Bij een natuurlijk gebit:

- Poets 3x daags uw tanden met een zachte borstel en een klein beetje tandpasta.
- Spoel eventueel met chloorhexidine mondspoeling 0,2%.
- Gebruik van flossdraad is aan te bevelen.
- Houd eventueel uw lippen vet met vaseline.

5.2 Bij een gebitsprothese:

- Poets 3x daags de kaken met een zachte borstel of maak ze schoon met natte gaasjes.
- Poets de prothese 3x daags schoon.
- Laat de prothese 's nachts bij voorkeur uit.
- Houd eventueel uw lippen vet met vaseline.

6. Problemen met de drielumendarmsonde

Probleem 1: de sonde is verschoven en zit niet in het duodenum

Als de sonde in de maag zit kan dit een vol gevoel geven, misselijkheid en/of braken veroorzaken. Dit is afhankelijk van de reden waarom u een drielumendarmsonde hebt gekregen. Als de sonde ook niet meer in de maag zit, kunt u gaan hoesten, benauwd worden of kan de voeding teruglopen in uw mond. In beide gevallen doet u het volgende:

- Stop onmiddellijk met het toedienen van sondevoeding.
- Schuif de sonde niet zelf terug, maar neem direct contact op met uw huisarts. Deze kan dan een afspraak voor u regelen bij uw behandelend specialist om de sonde te vervangen.

Probleem 2: Doorspuiten van de sonde gaat moeilijk of de sonde zit verstopt

Voorkom verstopping van het voedingslumen van de sonde door om de 3 uur de sonde door te spuiten met 20 ml lauw leidingwater. Als de sonde toch verstopt dreigt te raken, spuit de sonde dan vaker door met lauwwarm leidingwater. De maaghevel spuit u minimaal 1 x per dag door met 20 ml lauw leidingwater. Gebruik geen koolzuurhoudend bronwater of frisdrank (bijv. cola). Door het zuur in deze dranken vlokken de eiwitten in de voeding juist uit, waardoor de sonde nog meer verstopt raakt. Wanneer de sonde niet meer gebruikt wordt, dan het voedingslumen en de maaghevel 1x per dag doorspuiten met 40 ml lauw leidingwater.

Wanneer doorspuiten van de sonde moeizaam gaat of de sonde is verstopt, gebruik dan eerst waterstofnatriumcarbonaat 4,2%. U kunt via de huisarts een recept hiervoor krijgen. Daarna kunt u met het recept naar uw apotheek. Waterstofnatriumcarbonaat kan aangekoekte voeding in de sonde oplossen. U spuit 5 ml natriumwaterstofcarbonaat in, laat het even inwerken (zo nodig een aantal uren) en haal het terug. Deze procedure een aantal malen herhalen, tot de sonde weer open is. U mag maximaal 20 ml per dag gebruiken. De thuiszorg kan u hierbij eventueel ondersteunen.

Probleem 3: Verstopping van de maaghevel

Mogelijke oorzaak

- de hevelopening ligt tegen de maagwand
- de maaghevel is verstopt door de maaginhoud
- de maaghevel is niet goed of niet vaak genoeg doorgespoten

Werkwijze

De maaghevel spuit u minimaal 1 x per dag door met 20 ml lauw leidingwater. Als de sonde toch verstopt dreigt te raken, spuit de sonde dan vaker door met lauwwarm leidingwater.

Neem bij blijvende of herhaalde verstopping contact op met de behandelend specialist.

7. Wanneer contact opnemen met de huisarts

Waarschuw bij onderstaande problemen uw huisarts:

- Als u, om onduidelijke redenen, langer dan een dag koorts heeft, moet braken of diarree heeft.
- Als u 5 tot 7 dagen geen ontlasting heeft gehad.
- Als u last heeft van duizeligheid, weinig plast en uw urine een erg donkere kleur heeft.
- Als u ongewenst gewicht verliest. Of ongewenst veel in gewicht aankomt.
- Als u twijfelt of onzeker bent over bepaalde klachten die u heeft.
- Als u twijfelt of de sonde nog op de juiste plaats zit.

8. Telefoonnummers

Huisarts	: _____
Polikliniek behandelend specialist	: _____
Verpleegkundig consulent voedingsteam	: 058 – 286 67 85

Heeft u problemen met uw sonde? Dan kunt u contact opnemen met uw thuiszorgorganisatie.

Er is overleg mogelijk met het voedingsteam tijdens het telefonisch spreekuur. Zie onder.

NB. Voor vragen over het beleid ten aanzien van de drielumendarmsonde contact opnemen met de behandelend arts.

Richtlijnen uitgegeven door het Voedingsteam MCL
Afbeelding: Fresenius Kabi Nederland B.V.

www.mcl.nl

Voedingsteam, route 34
Telefonisch spreekuur van 8.30 – 10.00 uur en 13.00 – 13.30.

058 – 286 67 85